

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Затверджено
наказом ректора

від 5 лютого 2017 № 1701-1/112

Ректор В. С. Бакіров

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
«Географія рекреації та туризму»
підготовки бакалавра
за спеціальністю 106 «Географія»

Схвалено Вченою радою університету «17» березня 2017 року,
протокол № 5

Мета програми:

забезпечити теоретичну та практичну підготовку висококваліфікованих кадрів, які б набули базових фахових знань для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної географічної науки туристсько-рекреаційного спрямування, здатності до виробничої діяльності.

Обсяг програми

240 кредитів ЄКТС

Нормативний термін навчання:

4 роки (на основі повної загальної середньої освіти)

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників

Умови прийому розробляє МОН України. Згідно з ними Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна розробляє власні правила прийому, які затверджуються Міністерством освіти і науки України.

Навчатися за освітньою програмою «Географія рекреації та туризму» підготовки бакалавра за спеціальністю 106 «Географія» можуть громадяни України, зарубіжних країн, інші, які мають повну загальну середню освіту. Абітурієнти повинні мати державний документ (атестат) про повну середню освіту встановленого зразка або про професійну підготовку, сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, історії України, географії, іноземної мови (або іншого предмету за вибором, що визначається вченою радою факультету кожного року).

Вступники, що мають відповідні сертифікати, додаткових вступних випробувань зі спеціальності не проходять. За визначених Міністерством умов при неможливості проходження абітурієнтами зовнішнього незалежного оцінювання, відбуваються вступні випробування (співбесіди) з сучасних проблем географії з метою визначення аналітичних і творчих здібностей, мотивації до роботи у галузі географії. Співбесіда відбувається державною мовою.

Громадяни інших держав приймаються на навчання за спеціальністю 106 «Географія» на підставі міжнародних договорів на умовах, ними визначених, а також договорів, укладених навчальним закладом із зарубіжними навчальними закладами, організаціями, або індивідуальних договорів, контрактів.

Усі вступники користуються рівними правами незалежно від статі, расової, національної приналежності, соціального майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, віросповідання, місця проживання та інших обставин.

Особливих протипоказань щодо навчання за спеціальністю 106 «Географія» з точки зору психологічних властивостей особи, вікових або інших обмежень не існує. Медичні протипоказання – у відповідності до діючого переліку абсолютних медичних протипоказань до прийому абітурієнтів у ВНЗ, але з урахуванням необхідності, за умови вдалого вступу на навчання, проходження польових навчальних практик влітку.

Результати навчання (компетентності), якими має володіти здобувач вищої освіти

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна готує студентів за спеціальністю 106 «Географія» як соціальних особистостей, здатних вирішувати певні проблеми і задачі діяльності за умови оволодіння системою програмних інтегральних, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області географічних наук або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів і процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

Загальні компетентності:

- базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін;
- здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів;
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя;
- здатність до письмової й усної комунікації;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді;
- навички забезпечення безпеки життєдіяльності;
- прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства;
- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- базові знання з географії рекреації та туризму: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження;
- здатність до системного географічного мислення;
- розуміння основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації;
- розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній діяльності;
- здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні природних та антропогенних геосистем різного ієрархічного рівня;
- здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних туристсько-рекреаційних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах;

- здатність використовувати теоретичні знання та практичні навички для моделювання різних аспектів організації територіальних рекреаційних систем;
- здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан територіальних рекреаційних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;
- здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан територіальних рекреаційних систем;
- картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну туристсько-рекреаційну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів;
- здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі географії рекреації та туризму.

Перелік нормативних модулів (навчальних дисциплін і практик)

Освітня програма «Географія рекреації та туризму» підготовки бакалаврів за спеціальністю 106 «Географія» передбачає такі цикли нормативних дисциплін і практик:

- цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки,
- цикл фундаментальної підготовки;
- цикл професійної та практичної підготовки.

Перелік нормативних модулів програми підготовки бакалавра за спеціальністю 106 «Географія» подано в таблиці 1.

Перелік модулів (навчальних дисциплін і практик) за вибором студента

Вибіркова частина освітньої програми «Географія рекреації та туризму» підготовки бакалавра за спеціальністю 106 «Географія» складається з таких циклів дисциплін за вибором студента:

- цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки (визначається щоразу студентом із загального переліку, запропонованого Харківським національним університетом ім. В. Н. Каразіна),
- цикл фундаментальної підготовки;
- цикл професійної та практичної підготовки, що разом із аналогічними циклами нормативної підготовки забезпечують освітній рівень бакалавра географії.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна має право змінювати назви навчальних дисциплін і практик за вибором студента згідно з рішенням відповідної кафедри, вченої ради факультету.

Перелік вибірових модулів програми «Географія рекреації та туризму» підготовки бакалавра за спеціальністю 106 «Географія» представлено в табл. 2.

Таблиця 1

Перелік нормативних модулів (навчальних дисциплін і практик)

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
1.1. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки			
Філософія	3	<ul style="list-style-type: none"> - базові знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики). 	<p>Знання: історичні етапи розвитку філософії; основні філософські поняття та категорії; предметна сфера різних філософських та природничих дисциплін.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати історико-філософський процес; співставляти філософські концепції, поняття, категорії; аналізувати філософські першоджерела.</p>
Іноземна мова (за фахом)	3	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до письмової й усної комунікації; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя. 	<p>Знання: лексичний матеріал за фахом; норми правопису, що складають активну лексику з географії; граматичні правила оформлення речень.</p> <p>Уміння і навички: самостійно складати, вільно розуміти мовлення академічного та професійного характеру, використовуючи відповідну термінологію; використовувати лексичний матеріал з географії у монологічному та діалогічному мовленні; читати тексти; перекладати окремі речення; письмово викладати інформацію.</p>
Іноземна мова	6	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до письмової й усної комунікації; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя. 	<p>Знання: лексичний матеріал; норми правопису, граматичні правила оформлення речень;</p> <p>Уміння і навички: використовувати лексичний матеріал у монологічному та діалогічному мовленні; читати тексти; перекладати окремі речення з української мови на іноземну з використанням вивченого матеріалу; письмово викладати думки.</p>
Історія України	3	- базові знання історії в обсязі, необхідному	Знання: основні закони та етапи розвитку людського

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		для засвоєння географічних дисциплін; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя.	суспільства від найдавніших часів до початку ХХ ст; витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах; суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу; зародження та розвиток української державності; діяльність історичних осіб. Уміння і навички: порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами).
<i>Всього за циклом</i>	<i>15</i>		
1.2. Цикл фундаментальної підготовки			
Вища математика з основами матстатистики	4	- базові знання математики в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Знання: основні поняття вищої математики. Уміння і навички: вибирати математичні методи та моделі, методичні прийоми математичного аналізу для географічних досліджень.
Інформатика з основами геоінформатики	5	- базові знання інформатики в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної, соціально-економічної географії, географії рекреації та туризму.	Знання: особливості феномену інформації в сучасному світі та можливості інформаційно-комунікаційних технологій; методи пошуку, створення, збереження, відтворення, обробки й передавання даних та інформації засобами обчислювальної та комунікаційної техніки; основні категорії програмних та апаратних засобів; базові принципи побудови архітектури і платформ обчислювальних систем. Уміння і навички: працювати із засобами персональної обчислювальної техніки; використовувати сучасні комп'ютерні інформаційні засоби та технології для створення та опрацювання текстової, числової та графічної інформації; користуватися базовими ГІС-платформами.
Фізика з основами фізики Землі	5	- базові знання фізики в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність застосовувати базові знання фізики при вивченні природних геосистем різного	Знання: поняття, величини, закони, закономірності, моделі, формули, рівняння з теоретичного курсу фізики; прояви їх використання в суспільній діяльності. Уміння і навички: уміти застосовувати проведення дослідів,

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		ієрархічного рівня; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	вимірювань, опрацьовувати дані (обчислення, побудова графіків), розв'язувати фізичні задачі.
Хімія	4	- базові знання хімії в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність застосовувати базові знання хімії при вивченні природних геосистем різного ієрархічного рівня; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Знання: основні геохімічні процеси й функції, роль різних груп хімічних елементів у житті організмів, біогеохімічні цикли різних рівнів. Уміння і навички: вміти застосовувати методи індикації довкілля для районування та пошуку корисних копалин; вміти аналізувати ситуацію ендемічних регіонів та розробляти заходи щодо оптимального природо-користування в межах таких територій.
Геологія загальна	4	- базові знання геології в обсязі, необхідному для засвоєння географічних дисциплін; - здатність застосовувати базові знання геології при вивченні природних геосистем різного ієрархічного рівня; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Знання: основні методи геологічних досліджень; будова і речовинний склад Землі загалом та земної кори зокрема; відносна геохронологія та її методи; класифікація мінералів та методика їхнього польового визначення; класифікація і склад порід різних генетичних типів; закономірності перебігу, вплив на морфологію фізичної поверхні екзогенних процесів та генетичні типи відкладів, утворені ними. Уміння і навички: використовувати методи відносної геохронології; описувати та визначати поширені у земній корі мінерали; розпізнавати та описувати породи різних генетичних типів; характеризувати найважливіші типи тектонічних структур; аналізувати прояви та розвиток екзогенних континентальних процесів; аналізувати геологічну діяльність морів та океанів; користуватися геологічним компасом.
Геоморфологія і палеогеографія	4	- розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації; - здатність застосовувати базові знання геоморфології при вивченні природних та	Знання: спеціальна термінологія, чинники і закономірності формування та розповсюдження різних форм рельєфу, історичні події у формуванні основних рис рельєфу Землі. Уміння і навички: розрізняти рельєфоутворюючі процеси і відповідні форми рельєфу, генетичні типи відкладів, грамотно

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		антропогенних геосистем різного ієрархічного рівня.	ілюструвати відповіді; розуміти і вільно володіти методикою складання геолого-геоморфологічних профілів; складати геоморфологічну характеристику територій; відновлювати історію розвитку рельєфу досліджуваної території.
Топографія з основами геодезії	5	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання топографії при вивченні природних та антропогенних геосистем різного ієрархічного рівня; - картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів. 	<p>Знання: види і способи топографічних зйомок; стадії топографо-геодезичних робіт; сутність, види і типи лінійних і кутових вимірювань; сутність, зміст, будова приладів та порядок робіт при проведенні теодолітної, тахеометричної, бусольної, окомірної, мензульної зйомок та геометричного, тригонометричного і барометричного видів нівелювання; сутність і особливість аерофототопографічної зйомки.</p> <p>Уміння і навички: визначати кути орієнтування; площі ділянок; кількісні показники рельєфу, форму та крутість схилів, позначки висот точок та взаємні перевищення між ними, викреслювати окремі умовні знаки та фрагменти карт; виявляти математичні, допоміжні та додаткові елементи топографічних карт і планів; аналізувати рельєф, наносити на карту характерні лінії рельєфу, будувати профілі; орієнтувати карту чи план на місцевості; наносити на карту об'єкти місцевості; будувати плани, профілі за даними польових матеріалів, дешифрувати аерознімки.</p>
Картографія	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні картографії; - картографічна компетентність: уміння давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення 	<p>Знання: засоби зображення об'єктів і явищ на географічних картах; картографічні знаки, їх функції, класифікація; способи зображення тематичних явищ, рельєфу; картографічна генералізація; методи створення карт;</p> <p>Уміння і навички: розпізнавати картографічні проекції за виглядом картографічної сітки; обґрунтовувати головний масштаб; проектувати зміст і легенду карти; проводити вибір зображальних засобів; складати програму карти; проводити розробку макета карти; виконувати візуальний аналіз і опис за картами; застосовувати графічні і картометричні прийоми;</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної, соціально-економічної географії, географії рекреації та туризму.	виконувати аналіз серій карт і атласів.
Географічні інформаційні системи	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність застосовувати базові знання інформатики при використанні ГІС; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної, соціально-економічної географії, географії рекреації та туризму. 	<p>Знання: технології збору географічної інформації; загальні принципи технологій одержання соціально-економічних даних при аналізі і обробці географічної інформації; головні особливості геоінформаційних систем ArcView та MapInfo.</p> <p>Уміння і навички: застосовувати основні елементи графічного інтерфейсу користувача та функціональності класичних геоінформаційних платформ ArcView 3.x та MapInfo Professional; працювати в головних модулях тематичного картографування ГІС-системи.</p>
Охорона праці та безпека життєдіяльності в галузі	4	<ul style="list-style-type: none"> - навички забезпечення безпеки життєдіяльності; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики). 	<p>Знання: фактори життя і праці людини, умови праці як соціально-економічна категорія; фактори ризику на виробництві; методи і засоби захисту людини від негативного впливу навколишнього середовища; основні професійні захворювання, причини та наслідки виробничого травматизму, заходи державного контролю охорони праці.</p> <p>Уміння і навички: визначати і оцінювати фактори життєвої і трудової діяльності людини у різних умовах; користуватися нормативно-правовою документацією з питань охорони праці.</p>
Практики			
Навчальна природничо-наукова практика	6	<ul style="list-style-type: none"> - здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан природних територіальних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах; - здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та 	<p>Знання: принципи і методи організації маршрутних і стаціонарних регіональних досліджень; методи збору, обробки, аналізу географічної інформації.</p> <p>Уміння і навички: використовуючи знання природних законів та закономірностей, методик природничо-наукових і фахових дисциплін та прикладних методів польових спостережень і вимірювань, вміти вибрати місце, спланувати</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<p>обробки статистичної інформації, що відображає стан суспільних територіальних систем;</p> <p>- здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах.</p>	<p>та створити репрезентативну мережу пунктів спостережень за параметрами навколишнього середовища, проводити спостереження за окремими елементами географічної оболонки; організовувати та проводити суспільно-географічні маршрутні, стаціонарні та експедиційні дослідження і спостереження.</p>
Навчальна професійно-орієнтована практика	8	<p>- здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан природних територіальних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;</p> <p>- здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан суспільних територіальних систем;</p> <p>- здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах.</p>	<p>Знання: методи прикладних фізико-географічних та суспільно-географічних досліджень; методи збору, обробки, систематизації, аналізу географічної інформації; особливості природи, населення та господарства досліджуваних територій.</p> <p>Уміння і навички: збирати, обробляти, аналізувати і систематизувати наукову та технічну інформацію для вирішення географічних завдань; застосування прикладних фізико-географічних та суспільно-географічних методів дослідження об'єктів природи, населення і господарства; знаходити емпіричні закономірності між об'єктами природи і господарства; складати комплексну географічну характеристику окремих об'єктів і територій.</p>
Туристсько-краєзнавча практика	7	<p>- здатність до системного географічного мислення;</p> <p>- здатність здійснювати збір, реєстрацію та аналіз даних про стан рекреаційних територіальних систем за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах;</p> <p>- здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан рекреаційних територіальних систем;</p>	<p>Знання: сучасні методи, форми організації та засоби дослідницької діяльності у галузі географії рекреації та туризму; методики проведення регіональних прикладних рекреаційно-географічних досліджень у польових і камеральних умовах; методики опрацювання літературних та статистичних джерел географічної інформації.</p> <p>Уміння і навички: освоєння сучасних технологій наукових рекреаційно-географічних досліджень; аналізувати інформаційні джерела за темою навчально-дослідної роботи; планувати, організовувати та проводити польові рекреаційно-географічні дослідження; аналізувати різні аспекти територіальної організації туристсько-рекреаційної сфери;</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<ul style="list-style-type: none"> - здатність проводити географічний аналіз туристсько-рекреаційних об'єктів у різних просторово-часових масштабах; - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, етики ділового спілкування, навички роботи в команді; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики). 	використовувати спеціальне програмне забезпечення для обробки статистичних даних та отримання нової інформації.
Дипломна робота	1	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації; - здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах; - визнання морально-етичних аспектів досліджень і необхідності інтелектуальної доброчесності, а також професійних кодексів поведінки. 	<p>Знання: закріплення базових теоретичних знань, набутих під час вивчення географічних дисциплін; методи і методики географічного і туристсько-рекреаційного дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів; теоретичні основи застосування геоінформаційних систем та технологій у географічних дослідженнях.</p> <p>Уміння і навички: володіти методами географічних досліджень, прийомами наукового аналізу туристсько-рекреаційних об'єктів і процесів; готувати доповіді за результатами власних наукових досліджень; оформляти текст наукової роботи, вдало підбирати ілюстрації і табличний матеріал; захищати результати досліджень.</p>
<i>Всього за циклом</i>	<i>65</i>		
<i>1.3. Цикл професійної та практичної підготовки</i>			
Фізична географія материків і океанів	7	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні природних комплексів материків і океанів; - базові знання природи материків і океанів; - здатність до системного географічного мислення; 	<p>Знання: особливості розвитку геосфери; особливості розподілу сонячної енергії; географічні пояси Землі, їх особливості; особливості поясної зональності; особливості висотної зональності; кліматичні пояси; антропогенний вплив на довкілля; географічне положення материків і океанів; регіональні особливості в межах материків; національні і</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<ul style="list-style-type: none"> - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на глобальному рівні. 	<p>етнічні відмінності регіонів; відмінності океанів.</p> <p>Уміння і навички: знаходити на картах і наносити на контурну карту крайні точки, водні і орографічні об'єкти материків; встановлювати залежності між географічними оболонками і природними компонентами в межах материків і їх частин, океанів та їх складових, встановлювати спільні і відмінні риси між материками, океанами і їх складовими регіонами; виявляти причинно-наслідкові зв'язки виникнення антропогенних і природних явищ.</p>
Регіональна економічна і соціальна географія	7	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні регіонів і країн світу; - базові знання про населення і господарство регіонів і країн світу; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на глобальному та регіональному рівнях. 	<p>Знання: цілісний просторово-часовий погляд на сучасні соціально-економічні і політичні процеси в різних регіонах і країнах світу.</p> <p>Уміння і навички: складати комплексну суспільно-географічну характеристику регіонів і країн світу; виявляти особливості територіальної організації суспільства регіонів світу; складати порівняльні суспільно-географічні характеристики країн світу.</p>
Фізгеографія України	5	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні фізичної географії України; - базові знання про природу України; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються на території України; - здатність проводити географічний аналіз природних об'єктів і процесів на території 	<p>Знання: тектонічна будова, рельєф України, взаємозв'язок геологічної будови з рельєфом; водні, кліматичні, земельні ресурси України; рослинний покрив, тваринний світ, несприятливі фізико-географічні процеси і явища в Україні; ландшафти, фізико-географічне районування; геоекологічна ситуація в Україні, використання природних умов і охорона природних ресурсів України.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати географічні закономірності поширення природних компонентів та виявляти складні взаємозв'язки в них; формувати знання про природні комплекси; визначати екологічні наслідки антропогенного</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		України.	впливу на довкілля в межах України; розуміти складні взаємозв'язки в системі «природа-населення-господарство».
Метеорологія з основами кліматології	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні метеорологічних явищ та кліматичних умов; - базові знання з метеорології та кліматології; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються в атмосфері. 	<p>Знання: сучасні теоретичні питання метеорології і кліматології; газовий склад атмосфери, її будова, основні фізичні властивості; основні процеси розвитку атмосферних явищ; фактори кліматоутворення, класифікації кліматичних умов; причини зміни клімату, сучасні їх тенденції.</p> <p>Уміння і навички: організовувати та проводити локальні метеорологічні спостереження; здійснювати первинне їх опрацювання та аналіз результатів спостереження; розраховувати різні характеристики за даними метеорологічних спостережень; володіти методами кліматологічної обробки метеорологічної інформації; будувати та обробляти синоптичні карти погоди; аналізувати мікрокліматичні умови окремих територій та ділянок; користуватися спеціалізованою науковою літературою, метеорологічними таблицями, кліматичними довідниками для науково обгрунтованого комплексного аналізу поточних погодних умов та кліматичних ресурсів певної території.</p>
Загальна гідрологія з основами океанології	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні гідросфери; - базові знання з гідрології та океанології; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються в гідросфері. 	<p>Знання: об'єкти дослідження загальної гідрології з основами океанології та методи їх вивчення; основні аномальні якості води; рівняння водного балансу річкового водозбору; озера, водосховища; схеми кругообігу води на земній кулі; основні фактори формування поверхневих вод; поняття і морфометричні характеристики водних об'єктів, їх елементи; водний режим, його фази, термічний режим річок; походження озер, характеристики різних типів боліт; серединно-океанічні хребти та процеси, що там відбуваються, солоність морської води, тепловий баланс океану, водний баланс океану і окремих морів, ресурси Світового океану та їх використання, заходи з охорони вод Світового океану; Чорне і</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
			<p>Азовське моря.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати механізм водообміну між водними об'єктами; розрахувати водний баланс об'єктів; визначати морфометричні характеристики водних об'єктів; будувати поперечний профіль річки, здійснювати розрахунки складових річкового стоку; визначати природні ресурси Світового океану, водний баланс Світового океану.</p>
Загальне землезнавство	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні загального землезнавства; - базові знання загального землезнавства; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються в географічній оболонці. 	<p>Знання: склад, будова, динаміка, організація, історія вивчення географічної оболонки; методологія загальної фізичної географії.</p> <p>Уміння і навички: користуватися джерелами інформації про земні процеси та фундаментальними знаннями для пояснення фізико-географічних процесів та явищ, зокрема у геоекологічних проблемах.</p>
Грунтознавство і біогеографія	6	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні ґрунтів та біосфери; - базові знання з ґрунтознавства, географії ґрунтів та біогеографії; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються в ґрунтах та біосфері. 	<p>Знання: методи дослідження, ознаки морфологічного аналізу, чинники і процеси ґрунтоутворення, процес та фактори утворення гумусу, склад і властивості ґрунтів, ґрунтовий покрив Землі; загальні відомості щодо розповсюдження життя на біоценотичному та популяційно-видовому рівні його організації; основні закономірності формування, будови та хорології флор, фаун, біомів континентів, островів, Світового океану, прісноводних водойм.</p> <p>Уміння і навички: пояснювати роль чинників і процес ґрунтоутворення, визначати і описувати морфологічні ознаки ґрунтів, читати карти ґрунтів; застосовувати методи біогеографічних досліджень на практиці; наносити на карту межі одиниць флористичного, фауністичного та біогеографічного районування; користуватися довідниками.</p>
Основи	4	- здатність застосовувати базові знання	Знання: теорія, історія та методика суспільної географії як

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
суспільної географії		<p>фундаментальних наук при вивченні суспільної географії;</p> <ul style="list-style-type: none"> - базові знання про територіальну організацію суспільства; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі. 	<p>фундаментальної науки; основні поняття, категорії, закони і закономірності територіальної організації суспільства, просторової диференціації природного середовища, населення та його господарської діяльності.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати суспільно-географічні зв'язки, відношення та процеси; характеризувати суспільно-географічне положення певної території; аналізувати форми територіальної організації суспільства.</p>
Ландшафтознавство	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні ландшафтів; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних фізико-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації; - прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства. 	<p>Знання: регіональні й локальні чинники диференціації природи; класифікація природно-територіальних комплексів: класи, підкласи, типи, підтипи, види ландшафтів; морфологічна структура ландшафтів; значення інформації про структуру ландшафту; особливості використання ландшафтних карт у господарстві.</p> <p>Уміння і навички: складати великомасштабні карти компонентів природи і ландшафтну карту; складати елементарний прогноз розвитку ландшафту на основі аналізу серії різночасових ландшафтних карт; складати за великомасштабними ландшафтними картами проект раціонального природокористування на даній території.</p>
Дистанційне зондування Землі	3	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук у дистанційному зондуванні Землі; - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної, соціально-економічної 	<p>Знання: сучасні досягнення в галузі ДЗЗ; галузі застосування результатів ДЗЗ; методи отримання необхідної інформації на основі застосування результатів зондування.</p> <p>Уміння і навички: вміння роботи з програмою Google Планета Земля як одного з найдоступніших джерел отримання космічних знімків та їх використання; проводити пошук необхідних об'єктів, встановлювати відповідні мітки, проводити вимірювання довжин на площ за аерокосмічними знімками, працювати з спектральними профілями, проводити різні види коригувань зображення та виконувати інші види</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		географії, географії рекреації та туризму; - розуміння основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації.	обробки.
Економічна і соціальна географія України	5	- здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні економічної і соціальної географії України; - базові знання про населення і господарство України; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються на території України; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз об'єктів і процесів у регіонах України.	Знання: економіко-географічне, геополітичне положення України; особливості природно-ресурсного потенціалу України та проблеми його освоєння; закономірності розміщення і територіальної організації продуктивних сил України та її окремих регіонів. Уміння і навички: давати оцінку економіко-географічного, геополітичного положення України; визначати особливості демографічних проблем розвитку держави; аналізувати особливості регіональної диференціації та перебігу економічних і соціальних процесів в Україні; давати характеристику окремих територіально-виробничих комплексів, промислових і транспортних вузлів, сільськогосподарських зон, економічних районів, окремих регіонів країни.
Географія населення з основами демографії	5	- здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні географії населення; - базові знання з демографії та географії населення; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних демографічних процесів, що відбуваються у географічному просторі; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз демографічних процесів у різних просторово-часових масштабах.	Знання: поняття про рух населення, демографічні процеси; концепції, що існують у демографії; особливості розміщення населення світу. Уміння і навички: виявляти вплив природних умов на особливості розселення людей; аналізувати характер впливу технологічних укладів та способів ведення господарства на населення на різних етапах розвитку суспільства; аналізувати демографічні процеси у світі та в окремих регіонах і країнах.

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
Основи соціальної географії	3	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні соціальної географії; - базові знання з соціальної географії; - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз соціально-географічних процесів у різних просторово-часових масштабах. 	<p>Знання: теоретичні основи соціальної географії як науки про територіальний аспект соціального розвитку в конкретних суспільно-історичних умовах на етапі переходу глобального соціуму до стійкого розвитку.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати та досліджувати глобальні соціальні проблеми суспільства; розробляти моделі розвитку та структурні схеми управління соціально-географічним процесом; аналізувати соціально-географічні особливості просторових процесів та форм організації життєдіяльності сучасного соціуму.</p>
Рекреаційне країнознавство	3	<ul style="list-style-type: none"> - базові уявлення про географію рекреації та туризму, географічні основи раціонального рекреаційного природокористування; - здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для проведення комплексного географічного аналізу туристсько-рекреаційної діяльності регіонів і країн. 	<p>Знання: геопросторові аспекти організації, розвитку і функціонування рекреаційно-туристичної сфери світу.</p> <p>Уміння і навички: володіти методами дослідження рекреаційної географії та географії туризму; визначати географічні особливості окремих країн щодо розвитку ключових видів рекреації та туризму; аналізувати регіональні відмінності рекреаційно-туристичної сфери за різноманітними картографічними та статистичними джерелами.</p>
Екскурсознавство	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність організовувати та проводити екскурсійну діяльність; - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи. 	<p>Знання: етапи і методика підготовки екскурсії та її методичне забезпечення; технологічні особливості, методика і техніка розробки та проведення екскурсії.</p> <p>Уміння і навички: застосовувати окремі методичні прийоми та техніку ведення екскурсії; розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб екскурсантів.</p>
Рекреаційна географія	3	<ul style="list-style-type: none"> - опанування основної термінології з рекреаційної географії; 	<p>Знання: основні поняття, виникнення і розвиток рекреаційної географії, предмет і методи дослідження, типи рекреації,</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<ul style="list-style-type: none"> - підбір методики, показників, шкали оцінювання і проведення самого оцінювання рекреаційних умов та ресурсів для різних потреб рекреаційної діяльності; - обробка й первинний аналіз даних про рекреаційні ресурси; - комплексне оцінювання рекреаційного потенціалу території; - укладання характеристики, визначення напрямів розвитку територіальних рекреаційних систем, рекреаційних макрорегіонів; - здатність використовувати результати рекреаційних досліджень в практичній діяльності; 	<p>рекреаційні ресурси, рекреаційний потенціал, рекреаційне районування та районоутворення, поняття про територіальну рекреаційну систему, оцінка різних типів рекреаційних ресурсів, рекреаційного потенціалу, поняття рекреаційного природокористування, особливості і тенденції географії міжнародних рекреаційних потоків.</p> <p>Уміння і навички: оцінювати та аналізувати рекреаційний потенціал території, виявляти особливості та характерні риси територіальних рекреаційних комплексів Європи, Азії, Північної та Південної Америки, Африки та Австралії, виявляти основні міжнародні рекреаційні потоки.</p>
Історична географія з основами етнографії	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до системного географічного мислення; - здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах; - прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи гуманізму, етики, біо-, еко- та геоетики). 	<p>Знання: особливості взаємодії населення, природи і господарства на Землі на різних етапах історії людства.</p> <p>Уміння і навички: виявляти вплив природних умов на особливості розселення та господарської діяльності людей; аналізувати характер впливу природокористування на довкілля на різних етапах розвитку суспільства; аналізувати етнічні процеси у світі та в окремих регіонах і країнах.</p>
Географія світового господарства	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні географії світового господарства; - базові знання з географії світового 	<p>Знання: особливості і закономірності розвитку та функціонування галузевої і територіальної структури сучасного світового господарства.</p> <p>Уміння і навички: проводити аналіз та оцінку факторів, що</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		господарства; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у світовому господарстві; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз галузей світового господарства.	визначають рівень розвитку галузей світового господарства; давати характеристику галузей світового господарства; досліджувати територіальні відмінності розвитку окремих галузей світового господарства.
Географія сфери послуг та індустрія туризму	5	- базові знання з географії сфери послуг: об'єктно-предметна область, поняттєво-термінологічний апарат, теорії і концепції, закони і закономірності, методи дослідження; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації; - здатність проводити географічний аналіз природних та суспільних об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах.	Знання: наукові основи географії сфери послуг; закономірності, принципи та фактори територіального розвитку сфери послуг; особливості розвитку сфери послуг в Україні та світі; фактори розвитку, територіальні особливості індустрії туризму. Уміння і навички: аналізувати галузеву і територіальну структуру сфери послуг; давати характеристику ринку послуг окремих країн; проводити географічний аналіз індустрії туризму.
Основи геоекології	3	- прагнення до збереження природного навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно природи (принципи біо-, еко- та геоетики); - здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук при вивченні екосистем різного ієрархічного рівня; - розуміння основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються в екосистемах.	Знання: зміст, причини екологічних проблем і шляхи їх вирішення; напрями відтворення навколишнього середовища; можливості економічного регулювання раціонального природокористування; основи світової та національної екополітики. Уміння і навички: на науковій основі та на основі вимог природоохоронного законодавства оцінювати суспільну ефективність природоохоронних заходів; оперувати основними екологічними поняттями; враховувати збиток, що завдається природі військовими, геополітичними, господарськими заходами.
<i>Всього за циклом</i>	<i>87</i>		
<i>Всього за нормативною частиною</i>	<i>167</i>		

Таблиця 2

Перелік модулів (навчальних дисциплін і практик) за вибором

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
2.1. Цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки			
1 предмет	3		
2 предмет	3		
3 предмет	3		
4 предмет	3		
<i>Всього за циклом</i>	<i>12</i>		
2.2. Цикл фундаментальної підготовки (Блок А)			
Комп'ютерні технології в географії рекреації і туризму (практикум)	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі географії рекреації та туризму. 	<p>Знання: сучасні комп'ютерні технології, які використовуються для збору, зберігання, обробки, аналізу, передачі географічної інформації; можливості Microsoft Office 2010 для відображення інформації у графічному вигляді; правила оформлення рефератів, практичних, курсових, кваліфікаційних та дипломних робіт.</p> <p>Уміння і навички: будувати графіки, діаграми, гістограми, створювати презентації у програмах Microsoft Office 2010; будувати картографічні зображення у програмі MapInfo; проводити кореляційний аналіз у програмі STATISTICA.</p>
Природні умови і природні ресурси України	5	<ul style="list-style-type: none"> - соціально-особистісні – системне мислення, самомотивування, самонавчання, самовдосконалення; наполегливість у досягненні мети; - загальнонаукові - розуміння причинно-наслідкових зв'язків у кліматичній і гідрологічній системі й уміння їх пояснювати, наводячи приклади; - професійні - дозволяють мати сучасні уявлення про методику географічного моделювання, 	<p>Знання: принципи й особливості геоморфологічного районування України; форми рельєфу природного і антропогенного походження; прикладні аспекти вивчення геоморфологічної, тектонічної і геологічної будови України, сучасні методи дослідження, організація гідрометеорологічної служби України; атмосферні процеси і характер антропогенного впливу на формування клімату території; сучасні уявлення про потепління та причини зміни клімату впродовж ХХ століття.</p> <p>Уміння і навички: проводити статистичні розрахунки;</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<p>провідні глобальні проблеми людства та регіональні проблеми стійкого розвитку суспільства, використовувати найбільш доцільні методи дослідження; вміти давати комплексну характеристику окремого регіону (місцевості);</p> <ul style="list-style-type: none"> - обробка й первинний аналіз даних, їх пояснення; встановлення взаємозв'язків між окремими показниками; 	<p>виконувати спостереження; володіти методами обробки даних; аналізувати та пояснювати виявлені закономірності; давати господарську оцінку умовам території; визначати за картами, профілями, блок-діаграмами, статистичними даними й ін. провідні фактори рельєфоутворення для різних регіонів України; укладати тематичні карти за допомогою карт атласів; вирішувати за топографічними картами елементарні геоморфологічні задачі для інженерних цілей (проекування залізниці, автомагістралі, водосховища тощо).</p>
Основи менеджменту	3	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей. 	<p>Знання: технології, функції та методи менеджменту; особливості та основні підходи до прийняття управлінських рішень; шляхи забезпечення ефективного менеджменту.</p> <p>Уміння і навички: виявляти головні риси організації як об'єкта управління, визначати елементи і компоненти організації й аналізувати їх вплив на її діяльність; обґрунтовувати застосування методів менеджменту в процесі стимулювання поведінки працівників організації; обирати шляхи прийняття управлінських рішень та прогнозувати їх наслідки.</p>
Картографічний метод дослідження	4	<ul style="list-style-type: none"> - логічно формувати образ простору і часу шляхом розробки конкретних картографічних творів; - грамотне володіння прийомами кодування і декодування картографічної інформації шляхом детального вивчення мови карти, - здатність формувати образ оточуючого середовища за результатами аналізу картографічних творів; - здатність використовувати набуті навички з аналізу карт для отримання нової інформації про оточуюче середовище, уміння давати 	<p>Знання: властивості карт, як моделей дійсності; способи оцінки та аналізу картографічних образів; види прийомів аналізу карт, їх недоліки та переваги; визначення профілів, блок-діаграм, епюр, діаграм, графіків, карто- і морфометрії, апроксимації, коефіцієнта кореляції; визначення показників математичної статистики, математичного аналізу; прийоми, способи і методика аналізу та оцінки карт; методика визначення надійності і точності карт.</p> <p>Уміння і навички: розпізнавати, створювати та аналізувати картографічні образи та їх сукупності; описувати явище за картами; будувати профілі, блок-діаграми, графіки тощо; визначати за картами довжини ліній, кути орієнтування,</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<p>комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт;</p> <ul style="list-style-type: none"> - перетворювати картографічне зображення для отримання нової інформації про довкілля: природу, соціум, людину; - застосовувати картографічні прийоми для визначення причинно-наслідкових зв'язків взаємодії в системі «природа-суспільство»; 	<p>координати точок, площі територій та обсяги речовини, кути нахилу і ухили, абсолютні та відносні висоти; визначати показники частоти, густоти, щільності явищ, звивистість ліній тощо; визначати за картами коефіцієнти кореляції; перетворювати картографічне зображення; будувати кореляційні карти.</p>
Природна та історико-культурна спадщина	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність на основі сучасних методів географічних досліджень проводити аналіз та давати оцінку природної та історико-культурної спадщини територій; - здійснювати моніторинг об'єктів, територій та комплексів природної та історико-культурної спадщини 	<p>Знання: нормативна та правова база функціонування об'єктів спадщини, види та категорії об'єктів природної та історико-культурної спадщини, можливості залучення цих об'єктів у туристично-рекреаційну справу</p> <p>Уміння і навички: визначати шляхи залучення об'єктів до туристичної галузі, заходи їх охорони, оцінювати стан збереженості об'єктів історико-культурної спадщини</p>
Краєзнавство і регіональний туризм	4	<ul style="list-style-type: none"> - опанування основної термінології з географічного краєзнавства і туризму; - здатність організувати туристично-краєзнавчу роботу різних форм та краєзнавчо-дослідницьку роботу, що направлене на формування загального уявлення про особливості розвитку краєзнавчо-дослідницької роботи певної території. - обробка й первинний аналіз даних про краєзнавчо-туристичні ресурси -передбачає проведення краєзнавчих спостережень та туристично-краєзнавчої роботи інших форм, розробку програм краєзнавчих досліджень території. 	<p>Знання: організації та змісту туристично-краєзнавчої роботи; регіональні особливості краєзнавчо-туристичних ресурсів України; керівні документи з питань краєзнавчо-дослідницької роботи з учнівською молоддю; особливості планування та структури керування краєзнавчою роботою; принципи організації та роботи факультативних занять з краєзнавства, гуртків, шкільного музею.</p> <p>Вміння: планувати і розробляти програми краєзнавчих досліджень території; здійснювати облік краєзнавчо-дослідницької роботи; організувати заняття з географічного краєзнавства та туризму; оформлювати необхідну документацію; проводити краєзнавчо-дослідницьку роботу відповідно до місцевих умов.</p>
Політична географія з	5	<ul style="list-style-type: none"> - базові знання політичної географії та геополітики; 	<p>Знання: особливості сучасної політичної карти світу; основи геополітики як практичного інструменту розв'язання</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
основами геополітики		<ul style="list-style-type: none"> - розуміння основних геополітичних процесів, що відбуваються у світі; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз територіально-політичних систем і процесів у різних просторово-часових масштабах. 	<p>регіональних проблем у світі та в Україні; роль і місце України у світовому геополітичному просторі.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати територіально-політичні системи різних ієрархічних рівнів; давати характеристику політико-географічного та геополітичного положення регіонів і держав світу; використовувати закони геополітики для пояснення сучасних регіональних процесів.</p>
Інформаційна географія і ГІС	5	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до системного географічного мислення; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі соціально-економічної географії. 	<p>Знання: типи інформаційного обміну і види інформації в соціогеосистемах; механізми та сутність інформаційних процесів у соціогеосистемах.</p> <p>Уміння і навички: користуватися методами дослідження та аналізу інформаційних процесів у соціогеосистемах; використовувати інформаційні показники у суспільно-географічних дослідженнях.</p>
Практикум: Основи краєзнавчо-туристичної діяльності	5	<ul style="list-style-type: none"> - уміння проводити аналіз туристсько-рекреаційного потенціалу територій та давати оцінку туристсько-рекреаційних ресурсів; - здатність організувати та проводити екскурсійну діяльність; - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді. 	<p>Знання: правові, організаційні, методичні основи здійснення краєзнавчо-туристичної діяльності; особливості екскурсійної справи як різновиду краєзнавчо-туристичної діяльності та засобу пізнання рідного краю.</p> <p>Уміння і навички: підбирати необхідний фактичний матеріал та опрацьовувати джерела інформації для здійснення краєзнавчо-туристичної діяльності; складати перспективні туристичні програми; використовувати методичні прийоми підготовки та проведення екскурсій на практиці.</p>
Виробнича практика	5	<ul style="list-style-type: none"> - засвоєння і закріплення професійних навичок, застосування їх на конкретному робочому місці; - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді. 	<p>Знання: закріплення теоретичних знань, набутих під час вивчення навчальних дисциплін; розширення туристсько-рекреаційного кругозору студентів, набуття виробничого і соціального досвіду;</p> <p>Уміння і навички: оволодіти сучасними методами, формами</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
			організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу географічних процесів у сфері рекреації і туризму; оволодіти новими інформаційними і комп'ютерними технологіями дослідження; сформувати засади спільної творчої діяльності, ефективних комунікативних взаємодій.
<i>Всього за циклом</i>	<i>44</i>		
2.2. Цикл фундаментальної підготовки (Блок Б)			
Комп'ютерні технології в туристсько-рекреаційній діяльності (практикум)	4	<ul style="list-style-type: none"> - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан територіальних рекреаційних систем; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі географії рекреації та туризму. 	<p>Знання: комп'ютерні засоби, методи, технології організації та проведення досліджень з рекреації і туризму; методи використання стандартного пакету Microsoft Office 2010 при проведенні рекреаційно-географічних досліджень; особливості створення картографічних творів у програмі MapInfo Professional 9.5.</p> <p>Уміння і навички: використовувати стандартний пакет Microsoft Office 2010 при проведенні досліджень з рекреації і туризму; працювати з текстовими і графічними редакторами; створювати та аналізувати картографічні зображення у програмі MapInfo Professional 9.5; створювати презентації та презентувати результати рекреаційно-географічних досліджень за допомогою Microsoft Office PowerPoint 2010 та Microsoft Publisher 2010; використовувати мережу Інтернет для отримання та поширення інформації з географії рекреації та туризму.</p>
Географічна експертиза території	5	<ul style="list-style-type: none"> - глибоке розуміння географічних основ раціонального природокористування й охорони природи; 	<p>Знання: поняття геоекологічної експертизи територій, її зміст, показники, порядок роботи, методика проведення.</p> <p>Уміння і навички: використовувати особисті знання для оцінки і прогнозу подій і явищ в природному середовищі; оцінювати вплив навколишнього середовища на людину, суспільство і виробництво;</p>
Менеджмент	3	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до ділових комунікацій у професійній 	<p>Знання: функції рекреаційного менеджменту; технології</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
рекреаційної діяльності		сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді; - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей.	прийняття управлінських рішень; методик рекреаційного менеджменту. Уміння і навички: навички управління рекреаційною діяльністю; застосовувати методи і технології менеджменту у рекреаційній діяльності; обирати шляхи прийняття управлінських рішень та прогнозувати їх наслідки.
Картографічний дизайн	4	- сучасні уявлення про методику картографічного моделювання та дизайну; - працювати із сучасними ГІС-пакетами при оформленні карт фізико-географічних та суспільно-географічних процесів;	Знання: поняття дизайну, засоби картографічного дизайну, зображувальні засоби, оформлення, компоновка, сучасні програмні продукти. Уміння і навички: проектувати тематичне навантаження, легенди, способи зображення географічних картографічних творів; оформлювати картографічні твори з використанням засобів комп'ютерного дизайну;
Природна та історико-культурна спадщина Харківської області	4	- здатність на основі сучасних методів географічних досліджень проводити аналіз та давати оцінку природної та історико-культурної спадщини Харківської області; - здійснювати моніторинг об'єктів, територій та комплексів природної та історико-культурної спадщини Харківської області	Знання: нормативна та правова база функціонування об'єктів спадщини, види та категорії об'єктів природної та історико-культурної спадщини, можливості залучення цих об'єктів у туристично-рекреаційну справу Уміння і навички: визначати шляхи залучення об'єктів Харківської області до туристичної галузі, заходи їх охорони, оцінювати стан збереженості об'єктів історико-культурної спадщини Харківської області
Географія рекреації і туризму	4	- опанування основної термінології з географії рекреації і туризму; - обробка й первинний аналіз даних про рекреаційно-туристичні ресурси - передбачає проведення регіонального аналізу, розробку програм досліджень території.	Знання: регіональні особливості туристичної діяльності; керівні документи рекреаційно-туристичної діяльності в Україні. Вміння: планувати і розробляти програми досліджень території; здійснювати аналіз сучасного стану рекреаційно-туристичної діяльності.
Географія зовнішньоекономічної діяльності	5	- здатність застосовувати базові знання фундаментальних наук та географічних дисциплін при вивченні зовнішньоекономічної	Знання: показники зовнішньоекономічної діяльності; особливості динаміки експортно-імпортової діяльності України; товарна і географічна структура експорту та

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
України		<p>діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - базові знання зовнішньоекономічної діяльності; - розуміння основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у національному та світовому господарстві; - здатність проводити суспільно-географічний аналіз зовнішньоекономічних зв'язків. 	<p>імпорту України; регіональні відмінності зовнішньої торгівлі товарами і послугами України; специфіка іноземного інвестування в економіку України;</p> <p>Уміння і навички: характеризувати особливості формування та розвитку зовнішньоекономічної діяльності України; аналізувати основні форми зовнішньоекономічної діяльності України; виявляти регіональні відмінності у розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни; визначати головні проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.</p>
Інформаційні системи та технології	5	<ul style="list-style-type: none"> - здатність використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів; - здатність застосовувати уміння роботи зі статистичними даними, збору, узагальнення та обробки статистичної інформації, що відображає стан територіальних рекреаційних систем; - здатність використовувати географічні інформаційні технології для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі соціально-економічної географії. 	<p>Знання: особливості використання інформаційних систем і технологій у рекреаційно-географічних дослідженнях.</p> <p>Уміння і навички: використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здійснювати пошук необхідної інформації в географічній літературі, використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації; використовувати обчислювальну техніку та сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності; використовувати електронні та дистанційні засоби при створенні різноманітних проектів.</p>
Організація краєзнавчої роботи та екскурсійна діяльність	5	<ul style="list-style-type: none"> - уміння проводити аналіз туристсько-рекреаційного потенціалу територій та давати оцінку туристсько-рекреаційних ресурсів; - здатність організовувати та проводити екскурсійну діяльність; - здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді. 	<p>Знання: зміст туристичної та краєзнавчої діяльності; організаційні форми і основні напрями краєзнавчо-туристичної роботи; методики організації експедицій, акцій як засобу здійснення краєзнавчо-туристичної діяльності; порядок підготовки, проведення та узагальнення результатів краєзнавчої експедиції.</p> <p>Уміння і навички: організовувати краєзнавчо-туристичну роботу; застосовувати методики організації краєзнавчо-туристичної роботи; використовувати методичні прийоми підготовки та проведення екскурсій на практиці.</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
Краєзнавчо-педагогічна практика	5	<ul style="list-style-type: none"> - здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя; - розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей; - здатність здійснювати краєзнавчо-педагогічну діяльність та викладати краєзнавчо-спрямовані теми у курсі географії у загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах; - здійснювати краєзнавчу позакласну діяльність з учнівською молоддю. 	<p>Знання: шляхи реалізації краєзнавчого принципу при викладанні географії; дидактична сутність краєзнавчого методу навчання і можливості його використання у навчальному процесі; нестандартні за формою і структурою уроки географії; основні форми організації позанавчальної роботи у школі.</p> <p>Уміння і навички: визначати зміст, мету і задачі навчального заняття краєзнавчої тематики у школі; обирати форму (тип), методичні прийоми, стиль викладання; підбирати наочні посібники та технічні засоби навчання; складати розгорнутий план-конспект такого уроку; організовувати і проводити краєзнавчу позакласну роботу з учнями.</p>
<i>Всього за циклом</i>	<i>44</i>		
2.3. Цикл професійної та практичної підготовки			
Семінар з проблем рекреації і туризму	4	<ul style="list-style-type: none"> - базові уявлення про географію рекреації та туризму, географічні основи раціонального рекреаційного природокористування; - розуміння основних процесів, що відбуваються у сфері рекреації і туризму; - здатність проводити географічний аналіз туристсько-рекреаційних ресурсів, об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах. 	<p>Знання: особливості територіальної організації туристсько-рекреаційної діяльності, умови та особливості її розвитку у різних регіонах України і світу.</p> <p>Уміння і навички: досліджувати туристсько-рекреаційний потенціал та туристсько-рекреаційні ресурси територій; аналізувати основні фактори туристсько-рекреаційного розвитку територій.</p>
Логістика в рекреації і туризмі		<ul style="list-style-type: none"> - базові уявлення про логістику в рекреації та туризмі; - розуміння основних просторових процесів, що відбуваються у сфері рекреації і туризму; - розуміння причинно-наслідкових зв'язків у сфері рекреації і туризму та уміння їх використовувати у професійній діяльності; 	<p>Знання: значення логістики в організації туристсько-рекреаційної діяльності; функції логістики для оптимізації туристичних потоків; структура, напрями і масштаби міжнародних туристичних потоків; особливості застосування логістичних схем у рекреації та туризмі в Україні та країнах світу.</p> <p>Уміння і навички: аналізувати структуру, напрями і</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		- здатність проводити географічний аналіз туристсько-рекреаційних ресурсів, об'єктів і процесів у різних просторово-часових масштабах.	масштаби міжнародних туристичних потоків; використовувати логістичні схеми для планування та оптимізації туристсько-рекреаційної діяльності.
ГІС в географії	4	<ul style="list-style-type: none"> - орієнтування у сучасних геоінформаційних системах (можливостях систем, порівняння доцільності застосування у різних географічних дослідженнях); - здобуття вмінь роботи з інформаційними системами, що забезпечують побудову, відображення, обробку і вивід просторово розподіленої інформації (графічної та атрибутивної). 	<p>Знання: основні поняття, історію розвитку в Україні і в світі, структури баз даних, методи векторизації, компанії-розробники ГІС та їх програмні продукти, особливості застосування ГІС у різних напрямках тематичного картографування, способи зображення в геоінформаційному картографуванні, методи просторового аналізу, спеціалізовані ГІС-додатки;</p> <p>Уміння і навички: розрізняти і порівнювати геоінформаційні програми, володіти інструментами; аналізувати і систематизувати графічну і атрибутивну інформацію для використання в ГІС; створювати атрибутивні таблиці даних; векторизувати растрове зображення і навпаки; створювати картографічні твори, сумісно використовувати ГІС і графічні редактори; володіти методами просторового аналізу, застосовувати ГІС для потреб власних наукових досліджень;</p>
Основи моделювання з географії		<ul style="list-style-type: none"> - базові знання про принципи моніторингу, оцінки стану соціально-економічного розвитку держави, виробничої, інформаційної та соціальної інфраструктури; - вміння використовувати теоретичні знання та практичні навички для моделювання та прогнозування різних аспектів територіальної організації життєдіяльності суспільства; - здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для прогнозування розвитку суспільства та його 	<p>Знання: методологічні підходи та принципи географічного моделювання; види, методи та способи географічного моделювання; методика застосування традиційних і новітніх методів моделювання в географії.</p> <p>Уміння і навички: групувати регіони за подібністю показників, що характеризують їх розвиток, з використанням індексного методу, методу рангів, кластерного аналізу; визначати фактори, що зумовлюють розвиток регіонів, з використанням факторного аналізу; знаходити тісноту та форму зв'язку між показниками розвитку регіонів з використанням кореляційно-регресійного</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		<p>складових на середньострокову й довгострокову перспективу на основі оцінки сучасного його стану, виявлення тенденцій та особливостей розвитку під впливом комплексу внутрішніх і зовнішніх чинників;</p> <p>- здатність використовувати знання, уміння й навички з метою складання планів та сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів.</p>	<p>аналізу; здійснювати статистичний аналіз динамічних рядів, екстраполювати виявлені тенденції; будувати статистичні поверхні просторового розподілу показників розвитку регіонів.</p>
<p>Практикум: Планування екскурсійних маршрутів</p>	<p>4</p>	<p>- здатність організовувати та проводити екскурсійну діяльність;</p> <p>- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді;</p> <p>- знання й застосування на практиці принципів гуманізму, екологічної етики, розуміння економічних та соціальних наслідків професійної діяльності.</p>	<p>Знання: етапи і методика підготовки екскурсії та її методичне забезпечення; технологічні особливості, методика і техніка розробки та проведення екскурсії.</p> <p>Уміння і навички: застосовувати окремі методичні прийоми та техніку ведення екскурсії; розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб екскурсантів.</p>
<p>Регіональна екскурсійна діяльність</p>		<p>- здатність організовувати та проводити екскурсійну діяльність;</p> <p>- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ менеджменту, етики ділового спілкування, навички роботи в команді;</p> <p>- знання й застосування на практиці принципів гуманізму, екологічної етики, розуміння економічних та соціальних наслідків професійної діяльності.</p>	<p>Знання: особливості екскурсійної справи як різновиду рекреаційної діяльності та засобу пізнання рідного краю.</p> <p>Уміння і навички: підбирати необхідний фактичний матеріал та опрацьовувати джерела інформації для проведення екскурсії; складати технологічну карту екскурсії; використовувати методичні прийоми підготовки та проведення екскурсії на практиці.</p>
<p>Спортивно-оздоровчий туризм</p>	<p>5</p>	<p>- базові уявлення про організацію спортивно-оздоровчих самодіяльних подорожей;</p> <p>- здатність до розробки та керівництва спортивно-туристичними маршрутами;</p> <p>- використання туристичних картографічних</p>	<p>Знання: форми та види спортивно-оздоровчого туризму та туристичних маршрутів, вимоги до кваліфікації учасників та керівника, методика розробки та проведення спортивно-оздоровчих туристичних маршрутів.</p> <p>Уміння і навички: володіти методами розробки спортивно-</p>

Навчальні дисципліни і практики	Кількість кредитів ECTS	Загальні і фахові (предметні) компетентності	Очікувані результати навчання
		творів та карт для спортивного орієнтування.	оздоровчих маршрутів, визначати особливості району подорожі і відповідні вимоги до учасників, оформляти заявочну та звітну документацію.
Спортивний туризм		<ul style="list-style-type: none"> - базові уявлення про організацію спортивних подорожей; - здатність до розробки та керівництва спортивно-туристичними маршрутами; - використання туристичних картографічних творів та карт для спортивного орієнтування. 	<p>Знання: форми та види спортивного туризму та туристичних маршрутів, вимоги до кваліфікації учасників та керівника, методика розробки та проведення спортивних туристичних маршрутів.</p> <p>Уміння і навички: володіти методами розробки спортивних маршрутів, визначати особливості району подорожі і відповідні вимоги до учасників, оформляти заявочну та звітну документацію.</p>
<i>Всього за циклом</i>	<i>17</i>		
<i>Всього за вибірковою частиною, у т.ч. з практикою</i>	<i>73, без урахування практики</i>		<i>68</i>
<i>Всього за програмою</i>	<i>240</i>		

Система атестації здобувачів вищої освіти

Атестація осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач діяльності, що передбачені освітньою програмою, та рівня сформованості компетентностей вирішувати ці задачі.

Атестацію випускників бакалавратури після виконання студентом навчального плану в повному обсязі здійснює Екзаменаційна комісія у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота бакалавра виконується за матеріалами, зібраними протягом практики і їх опрацювання в камеральних умовах. Кваліфікаційна робота повинна вміщувати аналіз літературних джерел і результати самостійної творчої роботи студента з матеріалом, зібраним і опрацьованим ним особисто. Кваліфікаційна робота передбачає проведення аналізу та прикладне дослідження об'єктів, процесів, актуальних проблем, вивченням яких займається географічна наука. Обсяг та структура роботи встановлюється вищим навчальним закладом. Робота перевіряється на наявність плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.